

Toetsbeleid

Ichthus College Kampen

2023 – 2027

Opdrachtgever: Ichthus College Kampen

Datum: 24 Januari 2023

Status: Definitieve versie

Inhoudsopgave

Visie.....	3
1.1 Waarom toetsen we?	3
1.2 Formatief en summatief	3
1.3 Toetsweken	4
1.4 P(D)TA: Programma (Doorstroom) Toetsing en Afsluiting	4
1.5 Inhaal en herkansingen.....	5
1.5.1 Campus.....	5
1.5.2 Vakroute.....	5
Doorlopende leerlijn	6
2.1 Borging van een doorlopende leerlijn: P(D)TA's	6
2.1.1 Van leerlaag naar cohort P(D)TA's	7
2.2 Onderbouw richting de bovenbouw.....	7
2.3 Het centraal examen	7
2.4 Dakpanklassen	8
2.5 Controle en kwaliteit	8
2.5.1 Toetsen bij parallelklassen	8
2.5.2 DIA-toetsen	8
Kwaliteit van toetsen en toetsing	9
3.1 Gebruik van een leerlaagmatrijs	9
3.2 Gezamenlijke toetsconstructie	9
3.2.1 Sectiebrede correctievoorschriften	9
3.3 Kwaliteit van toetsen	10
3.3.1 Technische kwaliteit.....	10
3.4 Niet-standaard toetsen.....	12
3.5 Kwaliteit van toetsafname.....	13
3.5.1 Afspraken over maximaal aantal toetsen	13
3.6 Borging van toetskwaliteit.....	14
Betrokkenen en rollen	15
Afspraken	16

Visie

Op het Ichthus College staat *jouw leren* centraal. Wij willen aansluiten bij het leerproces van de leerling. Wij volgen op de voet hoe de leerling leert en waar de leerling tegen aanloopt. Op deze manier kunnen wij aansluiten bij wat de leerling wil gaan leren en ondersteunen wij de leerlingen in hun leerproces. Het gaat om het leren, niet om het presteren¹.

1.1 Waarom toetsen we?

Toetsen, in welke vorm dan ook, zijn het middel om '*jouw leren*' zichtbaar te maken en een betrouwbaar beeld te krijgen van wat de leerling goed aangaat en waar hij of zij nog aan moet werken. Wij leren leerlingen hoe ze moeten leren door frequente feedback² te geven tijdens het leerproces. De feedback die de leerling krijgt, helpt om verder te komen met de leerdoelen. Elke vorm van toetsen of meten vatten we daarom op als een noodzakelijk onderdeel van het leerproces.

1.2 Formatief en summatief

Wij meten niet alleen het eindresultaat, maar gebruiken ook formatieve meetmomenten³ om het leerproces te volgen ter voorbereiding op summatieve toetsen. Met formatief handelen worden alle activiteiten bedoeld die de leerling, medeleerling en docent uitvoeren om het leerproces van de leerling in kaart te brengen, te analyseren en interpreteren. Dit om een goed beeld te krijgen van waar de leerling staat in het leerproces en waar nog aan gewerkt moet worden. Wij leren de leerlingen de vaardigheden om het eigen leerproces te monitoren en zelf bij te sturen. Daarmee kunnen wij en de leerling zien of het leren over een langere periode de verwachte opbrengst heeft.

Summatieve toetsen worden gebruikt om leerdoelen af te sluiten en een conclusie over het geleerde te trekken⁴. Met een summatieve toets wordt bedoeld: ieder proefwerk, tentamen, verslag, presentatie of ander werkstuk waarvoor een cijfer wordt gegeven dat meetelt voor het rapport. Summatieve toetsen zouden door het formatief handelen moeten zijn als het halen van je zwemdiploma; je weet eigenlijk al vooraf dat je geslaagd bent (of niet).

Als wij een summatieve toets geven, is het een goede toets die binnen een sectie is ontwikkeld. Een summatieve toets geeft een betrouwbaar beeld van de leeropbrengsten van de leerlingen. Hij bevat valide vragen en een objectief beoordelingsmodel. Indien nodig worden toetsgegevens geanalyseerd met een vooraf vastgestelde taxonomie. Deze analyse krijgt een vervolg in het onderwijsleerproces. Het totaal aan summatieve toetsen wordt gebruikt om te bepalen welke leerlingen wel/niet bevorderd worden en welke leerlingen zullen worden besproken op voortgangs- en overgangsvergaderingen. Zowel formatieve leermomenten als summatieve toetsen zullen altijd inhoudelijk besproken worden met de leerlingen. Alleen dan zijn toetsen ook momenten om van te leren. Dit geldt ook voor toetsen die verder niet herkansbaar zijn.

¹ Onderwijsvisie Schoolplan Ichthus College Kampen, 2021-2024

² Black & William, 2009

³ Kneyber & Sluisman, 2016; Gulikers & Baartman, 2017

⁴ Sluijsmans, Joosten-ten Brinke & Vleuten, 2013

1.3 Toetsweken

Op de Campus worden summatieve toetsen vanaf schooljaar 2023-2024 zoveel mogelijk afgenomen tijdens vaste toetsweken. Dat zijn ingeroosterde weken waarin geen reguliere lessen gepland worden. Zowel vakroute als de Campus kent in het examenjaar (ook) tentamenweken; dan worden de schoolexamens afgenomen die meetellen voor het schoolexamencijfer (SE).

1.4 P(D)TA: Programma voor (Doorstroom) Toetsing en Afsluiting

Om vast te stellen welke summatieve toetsen er worden afgenomen op school is er voor de onderbouw een PDTA en voor de bovenbouw een PTA vastgesteld. Hierin staan de regels rondom toetsing, een overzicht van alle toetsmomenten van dat jaar, de toetsvorm en de weging. Zowel het PDTA als het PTA⁵ wordt door de secties jaarlijks gemonitord en geëvalueerd in een cyclisch proces en dit wordt gemonitord door de examencommissie.

Opgegeven toetsen in het PTA staan vast. Het document is dus juridisch bindend en wordt vóór aanvang van het schooljaar vastgesteld. Dit is in het belang van de rechtszekerheid van de leerling en duidelijkheid over het examineringsproces⁶. Wijzigingen zijn alleen mogelijk na overleg met leerlingen en met toestemming van het bevoegd gezag via de examencommissie. Voor de Campus wordt het PDTA mogelijk per schooljaar 2024-2025 vast opgenomen in Magister, net zoals dat met de PTA-toetsen in de bovenbouw gebeurt.

De school streeft ernaar vóór het schooljaar 2023-2024 het aantal summatieve toetsen terug te brengen naar gemiddeld twee toetsen per week per leerling. Voor vaksecties betekent dit gemiddeld zes summatieve toetsmomenten per jaarlaag per schooljaar: Vier toetsen tijdens de toetsweek en bijvoorbeeld twee (praktische) opdrachten gedurende de rest van het jaar.

Meer informatie over de P(D)TA's is te vinden in hoofdstuk 2.1 en het examenreglement.

⁵ Als er hierna geschreven wordt over zaken die het PTA (bovenbouw) én het PDTA (onderbouw) aangaat, zal de term P(D)TA gebruikt worden.

⁶ Rijksoverheid, 2021

1.5 Inhalen en herkansen

Een herkansing, daar waar het PTA dat toelaat, is voor leerlingen een moment om een tentamen dat ze door omstandigheden in eerste instantie niet, of niet zo goed als verwacht hebben kunnen maken, nogmaals te doen. Leerlingen mogen per periode maximaal één (herkansbaar) tentamen herkansen. Daarnaast moeten leerlingen een tentamen dat ze door ziekte of vanwege andere legitieme afwezigheid tijdens een tentamenmoment gemist hebben, inhalen⁷.

1.5.1 Campus

We hanteren in de organisatie van inhalen en herkansen vanaf 2022-2023 voor de Campus andere afspraken dan de Vakroute. Voor toetsen en tentamens die afgenomen zijn tijdens een toetsweek geldt dat de school een vast moment organiseert waarop tentamens kunnen worden ingehaald én herkanst. Deze momenten kunnen bijvoorbeeld plaatsvinden op de laatste dag van de volgende tentamenweek, of in geval van de laatste tentamenweek, enkele weken ná deze tentamens.

Regels over het afwezig of ziekmelden bij (schoolexamen) onderdelen staan óók beschreven in het examenreglement. Zo is het in elk geval in 2022-2023 de regel dat ouders de leerling dubbel afmelden: eerst telefonisch vóór aanvang van de toets of het tentamen naar het algemene nummer van de school en een schriftelijke bevestiging per mail naar examenbureau@ichthuskampen.nl.

1.5.2 Vakroute

Ook de Vakroute organiseert inhaal- en herkansingsmomenten na elke tentamenweek, maar deze zullen steeds enkele weken na de tentamens plaatsvinden. Ziekmelden tijdens deze toetsen kan telefonisch en hoeft niet schriftelijk bevestigd te worden.

⁷ Zie het examenreglement over de procedure van het ziekmelden door ouders en de mogelijke consequenties wanneer dit niet wordt gedaan.

Doorlopende leerlijn

Leerlingen zijn gebaat bij een voorspelbare toetsing en een doorlopende manier van toetsing. Het besef hiervan moet terug te vinden zijn in de werkwijze van de secties en de opbouw van de toetsen gedurende de studie van de leerlingen.

Het doel rondom een doorlopende leerlijn is ook geformuleerd in het schoolplan: “[...] het versterken van het onderwijs door de samenwerking in de verticale onderwijskolom (po-vo-mbo-hbo-wo) met doorlopende leerroutes. Deze ontwikkelingen passen in een onderwijskundig klimaat, waarbij de leerbehoefte van de leerling centraal staat.”

2.1 Borging van een doorlopende leerlijn: P(D)TA's

Elke onderbouwleerlaag heeft een eigen PDTA. Dit PDTA, Programma voor Doorstroom, Toetsing en Afsluiting, is een document dat gehanteerd wordt in de onderbouw om leerlingen, ouders/verzorgers, docenten en schoolleiding te informeren over de inhoud, vorm, weging e.d. van alle summatieve toetsen die een bijdrage zullen leveren aan het rapportcijfer. Hierin staat per vak en per niveau en per leerjaar aangegeven:

- Vorm van de toetsen (repetitie/ schriftelijke overhoring/ opdracht enz.)
- Beoordeling (cijfer/ onvoldoende/voldoende/goed)
- Week waarin de toets plaatsvindt
- Weging voor rapport
- Wat de herkansingsmogelijkheid is
- Omschrijving die voor leerlingen duidelijk aangeeft waar de toets over gaat
- Doelen (kerndoelen/ vakgerichte doelen)

Het P(D)TA voor de onderbouw wordt door de sectie vastgesteld en wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de schoolleiding. Als het PTA voor de bovenbouw eenmaal is vastgesteld, kan het niet worden aangepast zonder instemming van het bevoegd gezag en de DMR. Het PTA bevat voor elk examenvak in elk geval uit de volgende onderdelen:

- Vorm van de toetsen (tentamen/ repetitie/ praktische opdracht enz.)
- Beoordeling (cijfer/ onvoldoende/voldoende/goed)
- Week waarin de toets plaatsvindt
- De toetsduur
- Weging voor schoolexamen
- Weging voor rapport
- Wat de herkansingsmogelijkheid is
- Omschrijving die voor leerlingen duidelijk aangeeft waar de toets over gaat
- Korte toelichting op de doelen uit de syllabus die de toets omvat

Voor het maken van het PTA moet elk regel (toets) voldoen aan de verplichte onderdelen uit de checklist die jaarlijks door de examencommissie wordt vastgesteld.

Bij het opstellen van een P(D)TA moet rekening worden gehouden met een doorlopende leerlijn richting de bovenbouw en het examen. De verantwoordelijkheid voor het borgen van die doorlopende leerlijn ligt in eerste instantie bij de vaksecties zelf.

Het Ichthus College werkt ernaar toe dat SE-onderdelen alleen in het examenjaar van de leerling worden afgenomen. Hiermee wordt het afsluitende karakter van de tentamens benadrukt, maar is het overstappen binnen leerlagen ook veel sneller te realiseren. Voor vakken die afgesloten worden in het voorexamenjaar (zoals godsdienst) geldt een uitzondering.

2.1.1 Van leerlaag naar cohort-P(D)TA's

Om de kwaliteit van de P(D)TA's te verhogen, streeft de school ernaar om vanaf schooljaar 2023-2024 te gaan werken met cohort-P(D)TA's (bijvoorbeeld VWO 1-3 of TL 3-4) in plaats van jaarlaag-P(D)TA's. Dit draagt bij aan het creëren van een doorlopende leerlijn, omdat je in een onderbouwcohort en een bovenbouwcohort beter kan borgen dat er geen dubbeling in het programma ontstaat. Ook maakt dit overstappen tussen en doubleren binnen cohorten administratief veel minder foutgevoelig en is het ook veel duidelijker voor de leerling.

2.2 Onderbouw richting de bovenbouw

De doorlopende leerlijn richting de onderbouw heeft als doel de zogenaamde 'knip' tussen de onderbouw en de bovenbouw te verkleinen. Om hierin tot een goede doorlopende leerlijn te komen, is het noodzakelijk om in de onderbouw te kijken naar welke kennis en vaardigheden nodig zijn voor de onderbouw, maar ook welke kennis en vaardigheden nodig zijn voor een soepele start in de bovenbouw. Let daarbij ook op de manier waarop kennis en vaardigheden in de bovenbouw worden gevraagd en gebruikt. Een toets die wordt afgenomen in de onderbouw moet altijd ook een zekere voorspellende waarde hebben over hoe een leerling het voor dat vak zal doen in de bovenbouw.

Dit vereist een overzicht van kennis en vaardigheden over een gehele studie en het is dan ook raadzaam dat iedere sectie eerstegraadsdocenten heeft die ook lesgeven in de onderbouw en dat onderbouwdocenten op de hoogte zijn van het programma in de bovenbouw. Van secties wordt verwacht dat ze kunnen laten zien dat de cijfers in de onderbouw een betrouwbare indicatie geven van het studiesucces in de bovenbouw.

2.3 Het centraal examen

Een doorlopende leerlijn richting het examen houdt in dat een leerling goed wordt voorbereid op de eisen die door de overheid en het CvTE worden gesteld. Dit betekent dat de toetsen van de schoolexamens voor wat betreft niveau, taalgebruik en vraagconstructie van een vergelijkbaar niveau zijn als de centrale examens. Dit is niet alleen een verantwoordelijkheid voor de bovenbouwdocenten (zie 2.2).

2.4 Dakpanklassen

In de dakpanklassen wordt er vaak gewerkt met een methode die qua niveau tussen de uitstroomniveaus zit. Er moet hierbij worden gelet op een goede overgang naar een hoger niveau (zoals van een HV-klas, naar vwo 3, waarbij HV-boeken worden gebruikt).

Secties moeten controleren of de gebruikte toetsen aansluiten bij het denk- en werkniveau van het vervoljaar en zorgdragen dat een toets ook determinerend is voor de leerling. Secties maken dus een bewuste keuze op welke manier er getoetst wordt en welke soort toets er gebruikt wordt, zodat de leerling uit ook uit toetsresultaten kan opmaken op welk niveau hij heeft gepresteerd⁸.

2.5 Controle en kwaliteit

Zoals beschreven in hoofdstuk 1.4 ligt de verantwoordelijkheid voor de P(D)TA's primair bij de secties. Zij zullen gecontroleerd worden door de examencommissie en de toetsinhoudelijk deskundige (zie hoofdstuk 3). Met name zal er door deze groep gekeken worden of de P(D)TA's voldoen aan het wettelijk kader (zie 2.1).

2.5.1 Toetsen bij parallelklassen

Onder kwaliteit van een doorlopende leerlijn valt ook dat parallelklassen dezelfde toetsen krijgen. Deze klassen hebben immers al hetzelfde P(D)TA en dus zullen ook de gegeven toetsen en opdrachten hetzelfde moeten zijn. Niet alleen de toets, maar ook determinering (toetsmatrijs), cijferberekening en alle andere zaken die van doen hebben met de toets moeten hetzelfde zijn.

Hierom zullen de PDTA's, net als de PTA's, vanaf schooljaar 2023-2024 worden vastgelegd in Magister. Hiermee worden PDTA's dus bindend, zodat leerlingen al kunnen zien welke toetsen/opdrachten/etc. er worden gemaakt vanaf het begin van het jaar. Dit geeft de leerlingen rust, omdat ze dus ook beter kunnen inschatten wat hun kansen zijn om cijfers op te halen.

2.5.2 DIA-toetsen

Om de algemene voortgang in tekstbegrip, spelling, Engels en rekenen methode-onafhankelijk te monitoren wordt gebruik gemaakt van DIA-toetsen. Deze ingekochte toetsen zijn ontworpen op het idee van een doorgaande leerlijn en plaatsen de resultaten ten opzichte van een landelijke benchmark op een bepaald referentieniveau op al deze gebieden. De resultaten van deze toetsen worden indien nodig mede gebruikt bij dossieropbouw bij leerlingen die (te) zwak scoren. Resultaten van DIA-toetsen hebben geen (directe) invloed op de overgang naar een volgend jaar.

⁸ Het is nadrukkelijk *niet* de bedoeling dat er gehandeld wordt als: "Iedereen met een 7 of hoger zit op havo niveau en de rest op tl".

Kwaliteit van toetsen en toetsing

De kwaliteit van toetsing valt onder verantwoordelijkheid van de docent en de vaksectie. Cijfers die gegeven worden, moeten een hoge mate van voorspelbaarheid hebben. Dit wil zeggen dat als een gemiddelde leerling de opgegeven stof heeft geleerd en hiermee heeft geoefend op een manier die gebruikelijk is tijdens de vaklessen, er op een toets geen extreem hoog of laag cijfer uitkomt. Ook voldoet een toets aan een aantal basisregels van toetskwaliteit (zie hoofdstuk 3.3) en moeten de getoetste stof en de taxonomische niveaus van de vragen terug te vinden zijn in de leerlaagmatrijs.

3.1 Gebruik van een leerlaagmatrijs

Elke sectie maakt voor elke leerlaag een basismatrijs door middel van een *backward mapping* (op basis van een door de sectie gekozen taxonomie) vanuit het CSE terug naar het eerste jaar dat het vak gegeven wordt te werken⁹. Vervolgens wordt elke toets zo opgebouwd dat ongeacht de onderwerpen die in de toets bevroegd worden, de verdeling van de taxonomische indelingen klopt met de leerlaagmatrijs. Zowel de argumentatie voor welke taxonomie gebruikt wordt als de gemaakte leerlaagmatrijs is onderdeel van het vakwerkplan.

3.2 Gezamenlijke toetsconstructie

Het maken van een goede en betrouwbare toets is niet altijd eenvoudig. Daarom wordt een toets altijd door (minimaal) twee collega's uit de sectie gemaakt en gecontroleerd (*het vier-ogen-principe*). Dit geldt ook voor het correctievoorschrift (CV), dat altijd voor afname van de toets gemaakt wordt. In dit CV wordt ook beschreven wat de cesuur van de toets is.

Ook wanneer er gebruik gemaakt wordt van toets(vragen) uit bronnen, zoals examens of een materiaal van een uitgever, worden de vragen in de lay-out en stijl (zie ook 3.3.1) van de sectie herschreven door twee collega's. Uiteraard worden er in parallelklassen alleen dezelfde toetsen gegeven en ook worden hetzelfde correctievoorschrift, cesuur en sectiebrede afspraken (zie volgende paragraaf) gehanteerd.

3.2.1 Sectiebrede correctievoorschriften

In het vakwerkplan van de sectie worden afspraken gemaakt over hoe om te gaan met algemene zaken bij het nakijken. Deze hoeven dan niet steeds opnieuw te worden opgenomen in het correctievoorschrift. Te denken valt bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) aan zaken als:

- Hoe om te gaan met spelfouten
- Hoe om te gaan met reken- of afrondingsfouten
- Punten voor berekening of juist punten aftrek als berekening (of formule) niet gegeven is

⁹ Een voorbeeld van een leerlaagmatrijs is als bijlage van dit toetsbeleid terug te vinden.

3.3 Kwaliteit van toetsen

Toetsen zijn binnen een leerlaag vergelijkbaar qua niveau en inhoud en door leerlingen altijd herkenbaar qua vormgeving als een toets van dat vak of die sectie. Opgaven en correctievoorschrift sluiten qua formulering en vormgeving aan bij het centraal examen.

Binnen het Ichthus College zijn vanaf 2023-2024 aangewezen (en getrainde) docenten voor secties aanwezig om hen te helpen bij het maken van kwalitatief goede toetsen. Deze groep voert, in opdracht van de examencommissie, ook controles uit op de kwaliteit tijdens onder andere toetsweken. Dit gebeurt in ieder geval ook achteraf, wanneer het resultaat van een gemaakte toets niet voldoet aan wat redelijkerwijs verwacht had mogen worden.

3.3.1 Technische kwaliteit

Behalve inhoudelijke eisen aan de kwaliteit van toetsen worden er ook een aantal basisvoorwaarden aan de opmaak en technische vormgeving van een toets gesteld. Bij elke toets die aan leerlingen gegeven wordt, moet op onderstaande vragen bevestigend worden geantwoord:

Vormgeving	<ul style="list-style-type: none">• Is er gebruik gemaakt van lettertype Arial 12p?• Heeft de toets een voorblad met in elk geval gegevens over de inhoud, lengte, toegestane hulpmiddelen en aantal vragen?• Is de lay-out duidelijk en functioneel?• Zijn illustraties duidelijk en functioneel?
-------------------	---

3.3.2 Inhoudelijke kwaliteit

Naast vormgeving is inhoud van de gegeven toetsen natuurlijk ook van groot belang. Er is veel wetenschappelijke literatuur over de verschillende inhoudelijke zaken waar een toets aan moet voldoen. Als losse bijlage bij dit toetsbeleid zijn enkele informatiebronnen hierover opgenomen. Elke sectie beschrijft in haar vakwerkplan hoe ze aan de inhoudelijke kwaliteitseisen werkt en zich eraan houdt.

Elke toets die op het Ichthus College Kampen gegeven wordt voldoet in elk geval aan onderstaande inhoudelijke eisen:

Inhoudvaliditeit <i>Gebruik van een (leerlaag)matrijs</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dekt de toets de behandelde leerstof? • Wordt alle behandelde stof in gelijke mate getoetst? (dezelfde hoeveelheid vragen / te verdienen punten per onderwerp / thema) • Wordt alle kennis getoetst op het gewenste beheersingsniveau? • Worden alle relevante beheersingsaspecten van een vaardigheid getoetst? • Dekt de toets of opdracht alle gewenste leerdoelen in voldoende mate af?
Betrouwbaarheid <i>Gebruik van een eenduidig correctievoorschrift</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat bij de beoordeling verschillende beoordelaars tot hetzelfde resultaat komen? • Is ervoor gezorgd dat vergelijkbare prestaties hetzelfde beoordeeld worden?
Begripsvaliditeit en moeilijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • Toetst de toets wat hij moet toetsen? • Past de moeilijkheidsgraad van de toets bij het niveau van de leerlingen?
Discriminerend vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat de toets onderscheid maakt tussen leerlingen die de stof beheersen en leerlingen die de stof niet beheersen?
Transparantie	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn de leerlingen goed op de toets voorbereid? Hebben ze bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan proeftoetsen? • Weten de leerlingen wat zij in de toets te verwachten hebben en waarop zij precies worden beoordeeld? • Kunnen leerlingen zien wat in de toets belangrijk is? (Bijvoorbeeld doordat vermeld wordt welk aantal punten een leerling per vraag kan behalen.)
Tijd	<ul style="list-style-type: none"> • Is de toets te maken in de beschikbare tijd?
Taalgebruik	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn de vragen duidelijk en ondubbelzinnig? • Worden (dubbele) ontkenningen vermeden? • Is alle (omringende) tekst bij de vragen nodig? • Worden onnodig lange zinnen vermeden?

3.3.3 Kwaliteit van correctie en afhandeling

Zoals in 3.2 beschreven, maakt de sectie voor elke afgenomen toets ook vooraf een correctievoorschrift. Parallelklassen krijgen dus niet allen dezelfde toets, maar ook wordt de toets altijd aan de hand van hetzelfde correctievoorschrift beoordeeld. Wanneer een toets onverwacht slecht gemaakt is, kan er aan de sectie gevraagd worden om een toetsanalyse uit te voeren. Hierbij worden vragen statistisch doorgelicht en wordt er gekeken of vragen inderdaad valide, betrouwbaar, discriminerend en transparant zijn. Eventueel kunnen secties geholpen worden bij deze analyse door de afdeling Kwaliteitszorg of toetsdeskundigen.

Tentamens en toetsen moeten door de lesgever binnen 10 werkdagen of ten hoogste 3 kalenderweken zijn nagekeken en cijfers of resultaten moeten binnen deze termijn met de leerlingen zijn gecommuniceerd. In de tijd tussen het afnemen van een toets en het geven van de resultaten, mag de lesgever bij deze leerlingen niet nóg een toets afnemen. Om leerlingen de kans te geven om eventuele fouten in correctie op te merken, maar vooral ook om te leren van gemaakte fouten, wordt

elke toets nabesproken. Dit hoeft niet per se een centrale bespreking van de gehele toets te zijn, maar er moet altijd een mogelijkheid geboden worden om de toets in te zien.

Na de communicatie van de cijfers en de bespreking van het tentamen, mogen leerlingen nooit gemaakt werk van tentamens meenemen. Docenten bewaren het gemaakte werk in eigen beheer in elk geval tot *na 1 oktober van het nieuwe schooljaar*. Over het mee naar huis geven van toetsen (die dus geen onderdeel zijn van het SE-dossier) beslissen secties. Deze afspraak nemen ze op in hun vakwerkplan.

3.4 Niet-standaard toetsen

Naast de 'standaard summatieve toets' wordt er door veel secties ook gebruik gemaakt van andere manieren van toetsing. Hierbij kan gedacht worden aan projecten, opdrachten, verslagen, mondelingen, etc. Ook voor deze *niet-standaard toetsen* gelden kwaliteitseisen zoals hiervoor beschreven.

Zo is het voor de leerling vooraf duidelijk wat er van hem of haar gevraagd wordt, aan welke eisen het product moet voldoen, in welke tijd de niet-standaard toets ingeleverd moet zijn en waar. Ook moet de leerling van tevoren weten op welke onderdelen hij of zij beoordeeld zal worden. Secties maken bij deze manier van toetsen gebruik van vooraf gemaakte *rubrics* voor een zo objectief mogelijke beoordeling.

In het vakwerkplan beschrijven de secties welke soorten niet-standaard toetsen er gebruikt worden, met een korte toelichting van de noodzaak van deze manier van beoordelen. Deze niet-standaard toetsen kunnen een cijfer met (SE-)weging krijgen, maar een beoordeling op andere manieren zoals een O/V/G is ook mogelijk. Echter, geen enkele individuele toets kan bij een onvoldoende of niet inleveren de overgang van een leerling blokkeren (*handelingsdelen* mogen dus niet).

3.5 Kwaliteit van toetsafname

Toetsen op het Ichthus College worden afgenomen conform de geldende examenrichtlijnen met betrekking tot toegestane hulpmiddelen, tenzij hier binnen het sectiewerkplan andere keuzes worden gemaakt. De validiteit van een toets hangt ook samen met de manier van afname en daarom worden toetsen altijd op een vergelijkbare manier afgenomen. Er worden dus bijvoorbeeld geen inhaaltoetsen op de gang afgenomen, maar hiervoor wordt gebruik gemaakt van de inhaalmomenten waar digitaal op kan worden ingeschreven¹⁰. Wanneer leerlingen daar recht op hebben worden extra voorzieningen geboden in de vorm van rust of extra tijd.

Bij onregelmatigheden zoals fraude (spieken) of ongeoorloofde afwezigheid tijdens het afnemen van een tentamen wordt er gehandeld volgens het examenreglement¹¹. Ook bij onregelmatigheden in de onderbouw of bij niet-SE-toetsen in de bovenbouw wordt er op soortgelijke wijze gehandeld, maar kan de lesgevende docent zelf (en niet de examencommissie) de sanctie opleggen.

3.5.1 Afspraken over maximaal aantal toetsen

Niet alleen het aantal toetsen per jaar moet vanwege toetsdruk beperkt worden (zie hoofdstuk 1.4), ook het aantal toetsen dat een leerling per dag of week maximaal kan doen is beperkt. Ongeacht of de betrokken toetsen nu wel of geen (grote) voorbereiding eisen (dus bijvoorbeeld ook lees- of luistertoetsen) gelden de volgende regels:

- Een toets moet minimaal een week van tevoren zijn opgegeven en moet in overleg met de leerling in Magister gezet worden.
- Een leerling mag maximaal één reguliere toets per dag krijgen.
- Een leerling mag maximaal drie reguliere toetsen per week krijgen.
- Er mag per dag één extra inhaal-, reparatie- of herkansingstoets worden afgenomen, maar zonder overleg nooit meer dan vier toetsen in een week.
- Een leerling mag maximaal twee deadlines voor opdrachten per week krijgen, mits de opdracht ruim van tevoren opgegeven en bekend is.
- Er mogen in de week voorafgaand van een toets- of tentamenweek géén toetsen of deadlines voor opdrachten opgegeven worden.

Voor toetsen en tentamens in toets- en tentamenweken gelden de regels over maximale aantallen niet.

¹⁰ Inschrijven via de site <https://inhalen.ichthuscollege.info/>.

¹¹ Bij spieken bijvoorbeeld zijn de handelingen beschreven als *“Het gemaakte werk wordt ingenomen en de leerling krijgt een nieuw uitwerk- of toetsblad om het werk af te maken. De docent overlegt een kort verslag van de fraude aan zijn teamleider ter bespreking van de sanctie. Bij schoolexamenonderdelen overlegt de docent een proces-verbaal aan de examencommissie.”*

3.6 Borging van toetskwaliteit

Toetsing en examinering is een onderwerp bij de gesprekken tussen SLT, sectie(voorzitters) en ook binnen de kwaliteitszorggroep. Secties waarborgen keuzes die gemaakt worden over de toetskwaliteit in hun vakwerkplan en toetsdeskundigen (zie hoofdstuk 3.3) controleren (steekproefsgewijs) of afspraken worden nagekomen.

De examencommissie monitort samen met de toetsdeskundigen en kwaliteitszorgmedewerkers in elk geval de onderstaande zaken:

- Voldoet het PTA aan de wettelijke eisen?
- Worden PTA en PDTA op tijd gepubliceerd?
- Worden de technische (en inhoudelijke) kwaliteitseisen gehaald?
- Is het aantal toetsen ten opzichte van het voorgaand jaar verlaagd (of is het al maximaal 6)?
- Zijn de gemiddelde cijfers van toetsen gelijkmatig voldoende, bijvoorbeeld tussen parallelklassen?
- Weten leerlingen wat er van ze verwacht wordt bij een toets en worden toetsen na afloop inhoudelijk besproken met de klas?

Betrokkenen en rollen

Binnen het Ichthus College is er een groot aantal mensen en functies betrokken bij het toetsen. Niet altijd is het geheel duidelijk welke taak door wie moet worden uitgevoerd, maar de (eind)verantwoordelijke rol is wel beschreven¹².

Directeur	Uiteindelijk is de directeur eindverantwoordelijk voor alles binnen de school. Binnen toetsing en examinering is er een actieve rol voor de directeur bij het volgen van afgesproken procedures en bij het optreden bij onregelmatigheden tijdens (school)examens.
Sectie	Secties zijn primair verantwoordelijk voor bijna alles wat met toetsing en examinering te maken heeft voor hun eigen vak(gebied). Het aanleveren van goede P(D)TA's, maken van leerlaagmatrijzen, opstellen van uniforme vormgeving van de toetsen en natuurlijk inhoudelijke waarborging van de toetsen en tentamens zijn slechts enkele voorbeelden van deze verantwoordelijkheden. In het vakwerkplan beschrijven secties dan ook hoe zij omgaan met deze taken.
Examencommissie	De examencommissie is in elk geval verantwoordelijk voor de controle op de PTA's en het jaarlijks opstellen van het examenreglement. Ook is de commissie eerste aanspreekpunt bij onregelmatigheden bij (school)examens.
Examenbureau	Het examenbureau bestaat uit de examensecretarissen en het roosterbureau. Het wordt ondersteund door anderen, bijvoorbeeld hulp bij praktische zaken tijdens tentamenweken en leerlingadministratie. Het examenbureau is verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van het examenreglement en het afnemen van de (school)examens.
Toetsdeskundige	Secties die hulp nodig hebben bij het opstellen van bijvoorbeeld toets- of leerlaagmatrijzen of vragen hebben over de kwaliteit van toetsen kunnen een beroep doen op een toetsdeskundige. Ook voeren deze toetsdeskundigen steekproefsgewijs en in opdracht van de examencommissie controle uit op de technische en inhoudelijke kwaliteit van de tentamens en toetsen.
Teamleider	Teamleiders ondersteunen de sectie(leider) bij de uitvoering van het toetsbeleid op sectieniveau en treden op als gemaakte afspraken door een sectie of individuele docent niet nagekomen worden. Zij zullen dan vanuit de verantwoordelijkheid voor de secties (en docenten) gesprekken voeren.
Docent	Docenten zijn voornamelijk verantwoordelijk voor de gezamenlijke toetsconstructie, de toetsafname (zie hoofdstuk 3.5) en het nakijken van de toetsen en tentamens. Vaak zijn docenten ook aangewezen als verantwoordelijke voor een leerlaag-P(D)TA, afhankelijk hoe de sectie dit organiseert.

¹² Een volledig overzicht van de individuele taken binnen het toetsen en examinering is te vinden als bijlage van dit document.

Afspraken

In dit toetsbeleid worden zowel op visie als op heel praktische niveaus regels en afspraken besproken. Zonder te veel in herhaling te vallen worden hieronder enkele regels benadrukt. Deze lijst is niet bedoeld om compleet te zijn en veel is ook terug te vinden in bijvoorbeeld het examenreglement en dit toetsbeleid.

P(D)TA's

- P(D)TA wordt door secties aangeleverd aan de examencommissie vóór het eind van het lopende schooljaar.
- Het PTA is af en beschikbaar voor leerlingen vóór de start van het nieuwe schooljaar
- Vanaf schooljaar 2023-2024 gaat er gewerkt worden met cohort-PTA's.
- Vanaf schooljaar 2023-2024 zal het PDTA ook vast komen te staan en zal dit net als PTA's in Magister worden ingesteld.
- Handelingsdelen zijn niet toegestaan.

Validiteit binnen leerlijnen

- Secties gebruiken per schooljaar 2023-2024 leerlaagmatrijzen om lesstof logisch binnen de leerlijnen te verdelen.
- Parallelklassen krijgen altijd een volledig vergelijkbare toets en correctievoorschrift.

Aantal toetsen

- Vanaf schooljaar 2025-2026 heeft een leerling maximaal zes summatieve toetsen per vak per jaar. Ook het aantal opdrachten wordt beperkt.
- Maximaal één reguliere toets per dag en drie per week, uitgezonderd inhaaltoetsen of herkansingen en/of toets- en tentamenweken.

Toetsafname

- Leerlingen mogen altijd op de toets zelf arceringen, onderstrepingen en aantekeningen maken. Een geprinte toets kan (dus) niet nogmaals (andere klas of ander jaar) gebruik worden.
- Op de Campus worden inhaaltoetsen alleen afgenomen op de georganiseerde inhaalmomenten¹³.
- Toetsen met een erg bijzondere afname (bijvoorbeeld eerste helft wel een rekenmachine of woordenboek en de tweede helft niet) worden altijd afgenomen onder verantwoordelijkheid (dus aanwezigheid) van de lesgever.
- Digitale toetsen worden alleen in een gecontroleerde omgeving afgenomen en onder verantwoordelijkheid (en dus aanwezigheid) van de lesgever.
- Tentamens mogen niet op laptops van leerlingen worden afgenomen en niet in het toetssysteem Quayn. In overleg met examenbureau kunnen de computers van school gebruikt worden.
- Bij onregelmatigheden (bijvoorbeeld afwezigheid of fraude) worden de regels die in het examenreglement staat gehanteerd.

¹³ Opgeven van inhaaltoetsen via de inhaalsite: <https://inhalen.ichthuscollege.info>.

Gemiste toetsen

- Als een leerling een toets gemist heeft, dan is het primair de verantwoordelijkheid van deze leerling om afspraken te maken met de docent. Als algemene regel moet dit binnen 7 dagen gebeuren.
- Bij een leerling met een gemiste toets wordt door de lesgever een *Inhaal* in Magister gezet.
- Tijdens studiedagen zullen extra inhaalmomenten worden georganiseerd. Alle leerlingen die nog een *Inhaal* in Magister hebben staan moeten op die dagen deze toetsen alsnog maken.
- Of een leerling zich nu wel of niet meldt, uiteindelijk is de docent er verantwoordelijk voor dat alle leerlingen alles hebben gemaakt en ingeleverd.

Gemiste tentamens (Campus)

- Inhaaltoetsen en herkansingen vinden altijd plaats aan het einde van de volgende toetsweek, met uitzondering van de laatste tentamenweek van het examenjaar. Hier zal een apart inhaal- en herkansmoment voor worden georganiseerd.
- Leerlingen, lesgevers én examencommissie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het compleet maken van het PTA.

Afspraken voor correctie en bespreking

- Een afgenomen toets moet binnen 10 werkdagen of ten hoogste 3 kalenderweken zijn nagekeken en resultaten moeten dan met de klas gecommuniceerd zijn.
- Een toets of tentamen moet altijd worden nabesproken met de leerlingen.
- Er mag geen nieuwe toets worden afgenomen zolang een vorige nog niet is nagekeken en besproken.

Bewaren van gemaakte toetsen

- Toetsen en tentamens moeten (dus) besproken worden met de leerlingen, maar gemaakte tentamens mogen niet mee naar huis gegeven worden.
- Gemaakt werk wordt door de lesgever opgeslagen tot *na 1 oktober van het nieuwe schooljaar*. Dit geldt in elk geval voor tentamens. Secties beschrijven de keuze voor bewaren of niet in hun vakwerkplan.

Bijzondere situaties

- Indien om welke reden dan ook een toets of tentamen is kwijtgeraakt, hoe absoluut onwenselijk ook, zal de leerling of zullen de leerlingen deze toets opnieuw moeten maken. Eventueel kan een vervangende opdracht of vergelijkbare toets gegeven worden. Als het kwijtgeraakte materiaal een SE-onderdeel is, dan moet er (ook) contact worden opgenomen met de examencommissie.
- Vrijstellingen voor toetsen of tentamens mogen alleen gegeven worden met goedkeuring van de examencommissie. Als deze gegeven is wordt er een *Vrijstelling* in Magister gezet.